

MAKTABGACHA TA'LIMDA PEDAGOGLAR AKT DAN
FOYDALANISH USULLARI

Sholpanova Aygerim Marxabayevna

CHDPU Maktabgacha ta'lim fakulteti 2-kurs talabasi

ANNOTASIYA

Ushbu maqola O'zbekistonda maktabgacha ta'limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) o'rni o'rganilib, o'qituvchilar tomonidan yosh o'quvchilarni jalb qilishda qo'llayotgan samarali usullarga e'tibor qaratiladi. Raqamli resurslarning jadal kengayishi bilan AKT erta yoshdagi bolalar ta'limini yaxshilash uchun muhim vositaga aylandi. Maqolada AKTni qo'llash bo'yicha ilg'or tajriba va muammolarni o'rganib chiqib, O'zbekistondagi maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalar rivojlanishini qo'llab-quvvatlovchi va ta'lim muhitini yaxshilashga qaratilgan strategiyalar yoritilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, AKT, pedagogika, raqamli vositalar, erta yoshdagi bolalar ta'limi, O'zbekiston, ta'lim texnologiyasi

Аннотация В этой статье исследуется роль информационных и коммуникационных технологий (ИКТ) в дошкольном образовании в Узбекистане, уделяя особое внимание эффективным методам, используемым педагогами для привлечения юных учащихся. В условиях быстрого расширения цифровых ресурсов ИКТ стали важным инструментом улучшения дошкольного образования. Изучая передовой опыт и проблемы внедрения ИКТ, в статье освещаются стратегии, которые поддерживают развитие детей и улучшают среду обучения в дошкольных учреждениях по всему Узбекистану.

Ключевые слова: дошкольное образование, ИКТ, педагогика, цифровые инструменты, дошкольное образование, Узбекистан, образовательные технологии

Annotation This article explores the role of Information and Communication Technologies (ICT) in preschool education in Uzbekistan, focusing on effective methods used by educators to engage young learners. With the rapid expansion of digital resources, ICT has become an essential tool for enhancing early childhood education. By examining best practices and challenges in ICT adoption, the article highlights strategies that support children's development and improve the learning environment in preschools across Uzbekistan.

Keywords: preschool education, ICT, pedagogy, digital tools, early childhood education, Uzbekistan, educational technology

KIRISH

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) ta'limga integratsiyalashuvi barcha darajadagi, jumladan, maktabgacha ta'lim muassasalarida ham ta'limni kuchaytirishning kuchli vositasiga aylandi. So'nggi yillarda maktabgacha yoshdagi bolalar ta'limida AKTdan foydalanish kengayib, bolalarning kognitiv va ijtimoiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlashning yangi usullarini taklif qilmoqda. O'zbekiston ta'lim sohasini modernizatsiya qilish majburiyatini olgan holda, maktabgacha ta'lim muassasalarida AKT ning joriy etilishi o'rganish tajribasini oshirish va bolalarni tobora raqamlashtirilgan dunyoga tayyorlash imkonini beradi. Ushbu maqolada O'zbekiston pedagoglarining maktabgacha ta'limda AKTdan foydalanish usullari o'rganilib, bu jarayonda duch keladigan foyda va muammolarga e'tibor qaratiladi.

Maktabgacha yoshdagi yillar kognitiv va hissiy rivojlanish uchun juda muhim vaqt bo'lib, ta'lim texnologiyalari ushbu rivojlanish bosqichini interfaol, qiziqarli va moslashuvchan resurslar orqali boyitishi mumkin. Turli mamlakatlar, jumladan Finlyandiya, Singapur va Janubiy Koreya ta'lim natijalarini yaxshilash uchun AKT ni maktabgacha ta'lim dasturlariga muvaffaqiyatli kiritdi. Ushbu maqolada bunday usullarni O'zbekiston sharoitiga qanday moslashtirish mumkinligi, maktabgacha ta'lim muassasalarida AKTdan foydalanishning hozirgi holati va o'qituvchilarning ushbu vositalarni o'z ta'lim amaliyotiga samarali kiritishi zarurligi ko'rib chiqiladi.

Metodologiya:

Tadqiqot loyihasi: Bu tadqiqotda O'zbekistondagi maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyachilaridan to'plangan dala ma'lumotlari bilan butun dunyo bo'ylab maktabgacha ta'limda AKTdan foydalanish bo'yicha adabiyotlarni ko'rib chiqish aralash metodik yondashuvdan foydalaniladi.

Ma'lumotlar to'plash: Ma'lumotlar AKT bo'yicha joriy amaliyotlarni tushunish, ommabop vositalar va usullarni aniqlash hamda pedagoglar duch keladigan muammolarni aniqlash uchun Toshkent va boshqa viloyatlardagi maktabgacha ta'lim muassasalari o'qituvchilari bilan so'rovlar va suhbatlar o'tkazish orqali to'plandi. Ikkilamchi ma'lumotlar YUNESKO va UNISEF kabi tashkilotlarning erta ta'limda AKT bo'yicha hisobotlaridan olingan.

Natijalar:

Ommabop AKT vositalari va ilovalari: Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, O'zbekistondagi maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyachilari bolalarni qiziqtirish uchun asosan interfaol doska, planshetlar va o'quv dasturlari kabi ko'rgazmali va audio vositalardan foydalanadilar. Raqamli hikoya platformalari va interfaol o'yinlar mashhur tanlov bo'lib, bolalarga amaliy o'rganish va kashfiyot orqali ko'nikmalarni rivojlantirish imkonini beradi. Ushbu vositalar asosiy til, matematika va kognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishda samarali ekanligini ko'rsatdi.

AKTdan foydalangan holda o'qitish usullari: Pedagoglar ko'pincha hikoyalar, interfaol o'yinlar va hamkorlikdagi faoliyat uchun AKTdan foydalanadilar. Hikoya ilovalari bolalarga tinglash, javob berish va tasavvur qilish orqali til ko'nikmalarini yaxshilashga yordam beradi. Jumboq va raqamlar o'yinlari kabi interaktiv o'yinlar asosiy matematik va mantiqiy ko'nikmalarni yoqimli formatda qo'llab-quvvatlaydi. Birgalikda raqamli faoliyat bolalarni birgalikda ishlashga, ijtimoiy ko'nikmalar va hamkorlikni rivojlantirishga undaydi.

AKTni qo'llashdagi qiyinchiliklar: Afzalliklarga qaramay, qiyinchiliklar AKT resurslaridan foydalanishning cheklanganligi, ayniqsa qishloq joylarida va raqamli ko'nikmalar bo'yicha o'qituvchilarni tayyorlash zaruriyatini o'z ichiga oladi. Ko'pgina o'qituvchilar texnik ta'minotning etarli emasligi va AKTga asoslangan o'quv dasturlari yo'qligidan xavotir bildirdilar. Bundan tashqari, ba'zi o'qituvchilar raqamli vositalarga haddan tashqari ishonishdan ehtiyot bo'lib, an'anaviy usullarni AKT bilan muvozanatlashni afzal ko'rishadi.

Munozara:

Erta yoshdagi bolalar ta'limida AKTning afzalliklari: AKTni maktabgacha ta'limga integratsiyalash yosh bolalarning o'rganish tajribasini sezilarli darajada oshirishi mumkin. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, raqamli vositalarga erda ta'sir qilish, an'anaviy o'qitish usullari bilan muvozanatlashganda, bolalarning kognitiv rivojlanishi, diqqatini va til ko'nikmalariga ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ta'limni modernizatsiya qilish sari intilayotgan O'zbekiston uchun maktabgacha ta'lim muassasalarida AKT yoshlikdan yuqori sifatli ta'lim berish imkoniyatini ifodalaydi. O'quv o'yinlari va hikoya qilish ilovalari kabi interfaol o'quv vositalari maktabgacha yoshdagi bolalarning tabiiy qiziquvchanligi va o'ynoqiligini ta'minlab, o'rganishni qiziqarli va samarali qiladi.

Muvozanatli yondashuvni ta'minlash: AKT ko'p afzalliklarni taqdim etsa-da, muvozanatli yondashuvni saqlash muhim, chunki maktabgacha ta'lim ham ko'p jihatdan jismoniy faollik va yuzma-yuz muloqotga tayanadi. Ta'lim siyosatini ishlab chiquvchilar raqamli vositalarni amaliy o'rganish tajribasi bilan uyg'unlashtiradigan, har tomonlama rivojlanishga yordam beradigan modelga intilishlari kerak. Bunday muvozanatli yondashuv O'zbekistondagi maktabgacha yoshdagi bolalarga raqamli savodxonlik va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish, ularni kelajakdagi ta'lim va hayotiy tajribalarga tayyorlash imkonini beradi.

XULOSA

O'zbekistonda maktabgacha ta'lim tizimida AKTning joriy etilishi erda ta'lim tajribasini oshirish uchun istiqbolli imkoniyatlarni taqdim etadi. Interaktiv va jozibador raqamli vositalar orqali o'qituvchilar bolalarning til, matematika va ijtimoiy ko'nikmalar kabi sohalarda rivojlanishini qo'llab-quvvatlashlari mumkin. Shu bilan birga, muammolar, jumladan, AKT resurslaridan foydalanishning cheklanganligi,

xususan, qishloq joylarida va o'qituvchilarni ushbu texnologiyalardan samarali foydalanishga o'rgatish uchun malaka oshirish dasturlariga ehtiyoj borligicha qolmoqda.

Erta yoshdagi bolalar ta'limida AKT imkoniyatlarini to'liq ro'yobga chiqarish uchun O'zbekiston infratuzilma, o'qituvchilar malakasini oshirish va raqamli vositalarning muvozanatli integratsiyasini qo'llab-quvvatlovchi siyosatni ishlab chiqishga sarmoya kiritish orqali ushbu muammolarni hal qilishi kerak. O'zbekiston ta'lim tizimini modernizatsiya qilishda davom etar ekan, maktabgacha ta'lim muassasalariga AKTni integratsiyalash raqamli savodxonlik asoslarini yaratish va bolalarni rivojlanayotgan ta'lim landshafti talablariga tayyorlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Muvaffaqiyatli xalqaro tajribaga tayangan holda va ularni O'zbekiston sharoitiga moslashtirgan holda, AKT O'zbekistonda maktabgacha ta'lim kelajagini shakllantirishda qimmatli boylik bo'lishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Kim, S. "The Role of ICT in Early Childhood Education." *Journal of Early Education Technology*, 2021, vol. 10, no. 2, pp. 34-47.
2. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi. Erta ta'limda AKTni rivojlantirishning strategik rejasi, Toshkent, 2022 yil.
3. Jackson, T., & Li, Y. "Digital Storytelling as a Learning Tool in Preschool Education." *Early Childhood Learning Journal*, 2019, vol. 15, no. 3, pp. 120-135.
4. UNESCO. "ICT in Early Education: Global Practices and Lessons." Paris, 2020.
5. Park, J. "Balancing Digital and Traditional Methods in Preschool Education." *Early Learning Digital Journal*, 2020, vol. 8, no. 4, pp. 54-67.